

عنوان: Pension Fund Capitalism:
**The Privatization of Pensions in
Developed and Developing Countries**

نویسنده: Leokadia Oręziak

ناشر: Routledge

سال نشر: ۲۰۲۲

کتاب «سرمایه‌داری مبتنی بر صندوق‌های بازنشستگی: خصوصی‌سازی نظام بازنشستگی در کشورهای توسعه‌یافته و در حال توسعه»، نوشته لئوکادیا اورژیاک، یکی از مطالعات برجسته در حوزه اقتصاد سیاسی رفاه اجتماعی

و نظام‌های بازنشستگی است. این اثر به بررسی روند جهانی خصوصی‌سازی صندوق‌های بازنشستگی و پیامدهای آن برای کشورهای توسعه‌یافته و در حال توسعه می‌پردازد و نشان می‌دهد که این فرایند نه تنها یک اصلاحات مالی-اقتصادی، بلکه بخشی از تحولات گسترده‌تر اقتصاد سیاسی نئولیبرال است.

اورژیاک در این کتاب از مفهوم «سرمایه‌داری صندوق‌های بازنشستگی» استفاده می‌کند تا مدلی را توصیف کند که در آن منابع بازنشستگی از زیرساخت‌های دولتی و عمومی به صندوق‌های خصوصی و بازار سرمایه منتقل می‌شود. به باور نویسنده، این انتقال، علاوه بر آنکه بازنشستگان را به ریسک‌های بازار مالی وابسته می‌کند، ابزار قدرتمندی برای گسترش نفوذ نهادهای مالی در اقتصاد کلان است. او با تحلیل تطبیقی کشورهای مختلف، نشان می‌دهد که تجربه خصوصی‌سازی بازنشستگی با تفاوت‌های چشمگیر همراه بوده و پیامدهای اقتصادی و اجتماعی متنوعی ایجاد کرده است.

در بخش نخست کتاب، ریشه‌های ایدئولوژیک خصوصی‌سازی بازنشستگی بررسی شده و نشان می‌دهد که این روند عمدتاً در بستر سیاست‌های نئولیبرالی شکل گرفت، جایی که کاهش نقش دولت و افزایش نقش بازار به عنوان راهکار اصلی برای تأمین رفاه اجتماعی مطرح شد. سپس، کتاب به نقش سازمان‌های بین‌المللی و نهادهای مالی بین‌المللی در ترویج اصلاحات بازنشستگی می‌پردازد و تحلیل می‌کند که چگونه توصیه‌ها و فشارهای این نهادها کشورهای مختلف را به سمت خصوصی‌سازی سوق داده است.

نویسنده با ارائه مطالعه موردی کشورهایی همچون شیلی، ایالات متحده، کانادا، استرالیا، آلمان و لهستان، نشان می‌دهد که خصوصی‌سازی صندوق‌های بازنشستگی معمولاً با افزایش هزینه‌ها، ریسک‌های بالاتر

برای بازنشستگان و تمرکز سود بر صنعت مالی همراه بوده است. او به ویژه تجربه لهستان را به عنوان نمونه‌ای از شکست نسبی خصوصی‌سازی و تبعات اجتماعی-اقتصادی آن تحلیل می‌کند.

یکی از نقاط قوت کتاب، ترکیب نگاه اقتصادی و سیاست‌گذاری با تحلیل تطبیقی بین کشورهای توسعه‌یافته و در حال توسعه است. این ترکیب به خواننده امکان می‌دهد تا پیامدهای خصوصی‌سازی بازنشستگی را در بافت‌های اقتصادی و نهادی مختلف درک کند و فهم عمیق‌تری از ارتباط میان سیاست رفاه اجتماعی و بازارهای مالی پیدا کند.

نویسنده در نهایت با لحنی انتقادی به موضوع نگاه می‌کند و هشدار می‌دهد که انتقال منابع بازنشستگی به صندوق‌های خصوصی، اگرچه ممکن است به عنوان ابزاری برای کاهش فشار مالی دولت‌ها تبلیغ شود، در عمل می‌تواند امنیت درآمدی سالمندان را کاهش دهد و نظام بازنشستگی را به بازی نوسانات بازار سرمایه وابسته کند. او همچنین بر این نکته تأکید دارد که کارمزدهای بالای صندوق‌های خصوصی اغلب سود قابل توجهی برای صنعت مالی ایجاد می‌کند، در حالی که منفعت بازنشستگان محدود باقی می‌ماند. این کتاب برای پژوهشگران، سیاست‌گذاران و فعالان حوزه رفاه اجتماعی منبعی ارزشمند است. این اثر نه تنها تحلیلی عمیق از روند خصوصی‌سازی بازنشستگی ارائه می‌دهد، بلکه به پرسش‌های کلیدی درباره عدالت اجتماعی، نقش دولت و عملکرد بازارهای مالی در تأمین رفاه سالمندان پاسخ می‌دهد.